

Sygn. akt VIII Gz 348/18

POSTANOWIENIE

Dnia 22 października 2018 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie, Wydział VIII Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Górska

po rozpoznaniu w dniu 22 października 2018 r. w Szczecinie,

na posiedzeniu niejawnym

w sprawie z powództwa (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w S.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością we W.

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 17 kwietnia 2018 roku, sygn. akt XI GC 607/18

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 7 lutego 2018 r. powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. domagał się od pozwanego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością we W. zapłaty kwoty 1.370 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie tytułem kary umownej naliczonej w związku z niezrealizowaniem zlecenia spedycyjnego. Odnosząc się do kwestii właściwości miejscowej Sądu powód wskazał, że uzasadnia ją art. 454 k.c. w zw. z art. 34 k.p.c. oraz pkt 21 zlecenia spedycyjnego.

W sprzeciwie od wydanego w sprawie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu. Pozwany podniósł, że powód w żaden sposób nie uzasadnił wytoczenia powództwa przez sądem w Szczecinie, a przy uwzględnieniu miejsca siedziby pozwanego w myśl art. 30 k.p.c. wyłącznie właściwym do wytoczenia powództwa winien być sąd we Wrocławiu. Zaprzeczając twierdzeniom powoda o zawarciu umowy pozwany wskazał na brak potwierdzenia przyjęcia zlecenia, brak odesłania podpisanego i opieczętowanego druku zlecenia, a także brak akceptacji ogólnych warunków zlecenia.

Postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2018 r. Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie, w sprawie o sygn. akt XI GC 607/18 uznał się niewłaściwym miejscowo i przekazał sprawę do Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu.

Powołując art. 46 § 1 k.p.c. dotyczący właściwości umownej oraz dodatkowe regulacje dotyczące oświadczeń woli (art. 78 k.c.) i kwestii dowodzenia (art. 74 § 1 k.c.) Sąd przyjął, że w rozpoznawanej sprawie nie zostały spełnione wymagania przewidziane w art. 46 § 1 k.p.c. Zlecenie przewozowe, na które powoływał się powód w pozwie dla wykazania umowy prorogacyjnej, stanowił bowiem jedynie wydruk, który nie został opatrzony jakimkolwiek podpisem, nie stanowiąc tym samym dokumentu. Zdaniem Sądu okoliczność, że w pozwie powód powołał się na zlecenie przewozowe dla

wykazania roszczenia, nie oznacza, iż doszło do zawarcia umowy prorogacyjnej, fakt ten może być miarodajny jedynie dla oceny zawarcia umowy przewozu między stronami i warunków, na jakich miał być on realizowany. Skuteczność zawarcia umowy o przewóz nie jest jednak równoznaczna ze skutecznością umowy o właściwość sądu, dla której wymagana jest forma pisemna. Niezachowanie formy pisemnej w istocie niweczy skuteczność umowy" prorogacyjnej (pkt 21 zlecenia).

W zakresie twierdzenia powoda o tym, że umowa została zawarta i zakwestionowanie tego faktu przez pozwanego Sąd uznał za niezasadne przyjęcie właściwości z art. 454 k.c.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył powód, wnosząc o jego uchylenie. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie:

- art. 200 § 1 k.p.c. poprzez jego zastosowanie w sytuacji braku zaistnienia ku temu przesłanek, tj. uznania braku właściwości miejscowej Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie do rozpoznania przedmiotowej sprawy;
- art. 46 § 1 k.p.c., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, poprzez przyjęcie, iż w niniejszej sprawie nie znajdzie zastosowanie umowa prorogacyjna, z uwagi na nie zawarcie przez strony zlecenia spedycyjnego, tymczasem w świetle okoliczności faktycznych dowodów załączonych do akt niniejszej sprawy należy stwierdzić, iż strony zawarły umowę - zlecenie spedycje, na mocy której strony ustaliły, iż sądem właściwym do rozpoznawania niniejszej sprawy będzie sąd miejscowo właściwy dla siedziby zleceniodawcy,
- art. 34 k.p.c. w zw. z art. 454 k.c., poprzez ich niezastosowanie i uznanie się niewłaściwym do rozpoznania sprawy,
- błąd w ustaleniach faktycznych i błędną ocenę materiału dowodowego zebranego w sprawie, polegającą na przyjęciu, że zachodzą przesłanki uzasadniające przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu dla Wrocławia Fabrycznej we Wrocławiu.

W odpowiedzi na zażalenia pozwany wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się uzasadnione, choć nie wszystkie przedstawione w nim argumenty okazały się słuszne.

Przystępując do rozważań w zakresie jego zasadności w pierwszej kolejności należy usystematyzować stanowisko powoda w kwestii właściwości miejscowej Sądu oraz okoliczności faktyczne przydatne dla ustalenia tej właściwości. Mianowicie powód skierował powództwo do Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie, wskazując w uzasadnieniu pozwu, że wybór ten uzasadnia przepisami art. 454 k.c. w zw. z art. 34 k.p.c. oraz pkt 21 zlecenia spedycyjnego. Jak wynika z powyższego powód przede wszystkim powołał się na miejsce wykonania umowy.

Zgodnie z art. 34 k.p.c. powództwo o zawarcie umowy, ustalenie jej treści, o zmianę umowy oraz o ustalenie istnienia umowy, o jej wykonanie, rozwiązanie lub unieważnienie, a także o odszkodowanie z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy można wytoczyć przed sąd miejsca jej wykonania. W razie wątpliwości miejsce wykonania umowy powinno być stwierdzone dokumentem.

Powołany wyżej art. 34 k.p.c. wskazuje między innymi, że powództwo „o odszkodowanie z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy” można wnieść przed Sąd miejsca wykonania umowy. Powództwo takie obejmuje wszelkiego rodzaju roszczenia odszkodowawcze, w tym o zapłatę z tytułu naprawienia szkody wynikłej z samego niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, o naprawienie szkody powstałej wskutek zwłoki czy o zapłatę kary umownej. Do tej grupy roszczeń należy zaliczyć również roszczenie powoda dochodzone w niniejszej sprawie. Jest to niewątpliwie roszczenie o odszkodowanie wywodzone z umowy; z przytoczonych okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie pozwu wynika bowiem, iż strony postępowania zawarły umowę przewozu, której przedmiot (zgodnie z twierdzeniami pozwu) nie został przez pozwanego wykonany w sposób z nią zgodny. Ponieważ pozwany

nie podstawił środka transportu do załadunku zgodnie z warunkami zlecenia (pkt 14 ogólnych warunków) został obciążony karą umowną.

Niezależnie zatem od kwestii oceny skuteczności zawarcia umowy w świetle art. 34 k.p.c. na obecnym etapie postępowania zasadny jest wniosek, że roszczenie powoda skierowane przeciwko wykonawcy jest roszczeniem o naprawienie szkody i podlega właściwości przemiennej.

Wyraźnego zaznaczenia także wymaga, że miejscem wykonania umowy w rozumieniu art. 34 nie jest miejsce, gdzie umowa w ogólności miała zostać wykonana, ale miejsce, gdzie miała być wykonana konkretna czynność, której wykonania się dochodzi (zob. uchwała SN z dnia 14 lutego 2002 r., III CZP 81/01, lex 50462, post. SN z dnia 8 lipca 1981 r., II CZ 87/81, lex nr 8339). Miejsce to, według zgodnego stanowiska piśmiennictwa i orzecznictwa (zob. post. SN z dnia 8 listopada 1991 r., II CO 16/91, lex nr 3830, post. SA w K. z dnia 17 czerwca 1992 r., I ACz 268/92, lex nr 5521), podlega określeniu przy zastosowaniu norm prawa materialnego, tj. z uwzględnieniem przede wszystkim powołanego również przez powoda art. 454 k.c., posługującego się terminem „miejsca spełnienia świadczenia”. Przez miejsce wykonania zobowiązania rozumie się zatem nie miejsce wykonania umowy (zobowiązania) jako całości, lecz miejsce wykonania poszczególnych obowiązków. Miejsce spełnienia świadczenia jest więc rozumiane także jako miejsce, w którym dłużnik dopełnia ze swej istoty wszystkiego, co jest niezbędne do należytego spełnienia świadczenia związanego z umową.

Skoro powód dochodzi zapłaty kwoty 1.371 zł, a więc roszczenia pieniężnego z tytułu nienależytego wykonania umowy, przy czym strony nie umówiły się co do miejsca spełnienia świadczenia, to miejscem spełnienia świadczenia zgodnie z art. 454 k.c. jest miejsce zamieszkania lub siedziba wierzyciela w chwili spełnienia świadczenia. Powód ma siedzibę w S., jest to więc miejsce spełnienia świadczenia związanego z wykonaniem przez pozwanego długu oddawczego określonego żądaniem pozwu. Za miejsce spełnienia świadczenia należy w takim wypadku uważać - z wszystkimi tego konsekwencjami procesowymi łączącymi się z powiązaniem art. 34 k.p.c. z regulacją z art. 454 k.c. - miejsce zamieszkania lub siedzibę (siedzibę przedsiębiorstwa) wierzyciela w chwili spełnienia świadczenia (por. uchwała S.N. z dnia 14 lutego 2002 r., III CZP 81/01, lex nr 50462, uchwała S.N. z dnia 20 listopada 1992 r., III CZP 138/92, lex nr 3859 oraz z dnia 4 stycznia 1995 r., III CZP 164/94, lex nr 4159).

Przytoczenie w pozwie opisanych wyżej okoliczności faktycznych, w powiązaniu z faktem złożenia pozwu w sądzie w Szczecinie wskazuje na wolę wytoczenia powództwa przed sądem właściwym według przepisów o właściwości przemiennej, na którą to właściwość wskazano zresztą również w pozwie.

Przyjęcia właściwości opartej na przepisie art. 34 k.p.c. w zw. z art. 454 k.c. w żaden sposób nie wyłącza fakt kwestionowania przez pozwanego zawarcia umowy. Na obecnym etapie postępowania sąd nie jest władny rozstrzygać tego rodzaju kwestii, będzie to bowiem możliwe dopiero po przeprowadzeniu postępowania dowodowego i znajdzie wyraz w orzeczeniu kończącym postępowanie. Ocena podstaw właściwości sądu z oczywistych względów musi zatem być oparta na okolicznościach faktycznych przytoczonych dla uzasadnienia powództwa, niezależnie od tego, czy okoliczności te znajdują potwierdzenie w materiale dowodowym. Jeżeli zatem powód wywodzi swoje roszczenie z umowy stron to właściwość przemienną ocenić należy w kontekście twierdzeń uzasadniających żądanie zawartych w pozwie .

Na koniec wskazać należy, że w granicach zaskarżenia Sąd drugiej instancji rozpoznający zażalenie może orzec reformatoryjnie, przy czym Sąd drugiej instancji orzeka wówczas na podstawie art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 386 § 1 k.p.c. nie tylko wtedy, gdy zmienia zaskarżone postanowienie, ale także wówczas, gdy - uznawszy zażalenie za uzasadnione - uchyla to orzeczenie, nie dostrzegając zarazem potrzeby orzekania o określonym żądaniu procesowym lub w określonej kwestii, w odróżnieniu od sytuacji, w której Sąd drugiej instancji uchyla zaskarżone orzeczenie i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania, co wymaga ponownego orzeczenia przez Sąd pierwszej instancji co do określonego żądania lub określonej kwestii (Sąd drugiej instancji rozpoznający zażalenie orzeka wówczas na podstawie art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 386 § 4 k.p.c.).

W rozpoznawanej sprawie Sąd Okręgowy uznał, iż z mocy art. 34 k.c. Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie jest sądem właściwym miejscowo do rozpoznania niniejszej sprawy, co wymagało uchylenia zaskarżonego postanowienia na podstawie art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 386 § 1 k.p.c.

Sygn. akt VIII Gz 348/18

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)